

Sygn. akt I C 745/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 stycznia 2021 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSO Renata Lech

Protokolant: sekretarz sądowy Daria Bernacka

po rozpoznaniu w dniu 18 stycznia 2021 roku w Piotrkowie Trybunalskim,

na rozprawie

sprawy z powództwa **G. S.**

przeciwko **Skarbowi Państwa – Sądowi Okręgowemu w Łodzi**

o zapłatę

1. oddala powództwo;
2. zasądza od powoda G. S. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 10.800,00 zł (dziesięć tysięcy osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
3. przyznaje pełnomocnikowi powoda adwokatowi S. D. prowadzącemu Kancelarię Adwokacką w Ł. wynagrodzenie w kwocie 7.200,00 zł (siedem tysięcy dwieście złotych) wraz z należnym podatkiem VAT z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi G. S. z urzędu i nakazuje wypłacenie tej kwoty ze środków Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim.

SSO Renata Lech

Sygn. akt I C 745/20

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 7 stycznia 2020 roku wniesionym do Sądu Okręgowego w Łodzi sprecyzowanym w piśmie procesowym z dnia 5 marca 2020 roku powód **G. S.** wnosił o zasądzenie od **Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi** kwoty 500.000 złotych tytułem zadośćuczynienia za bezpodstawne i nierzetelne prowadzenie postępowania przygotowawczego i sądowego przeciwko powodowi o handel narkotykami, a także długoletnie prowadzenie postępowania przy braku jednoznacznych dowodów co do winy powoda oraz zastosowania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu .

W uzasadnieniu pełnomocnik powoda wskazał, że szkoda powstała w wyniku blisko dziewięcioletniego procesu karnego. Powód doznał – w jego ocenie - szczególnie dotkliwej krzywdy przy prowadzeniu tak długiego postępowania, oskarżając go o przestępstwo handlu narkotykami. Powód doznał także uszczerbku psychicznego na skutek umieszczenia go w jednoosobowej celi i izolację bezpodstawnie od innych osób.

(k.4-5 v., pismo powoda k.19-21)

Postanowieniem z dnia 27 stycznia 2020 roku Sąd Okręgowy w Łodzi zwolnił powoda od kosztów sądowych w całości, ustanowił powodowi adwokata z urzędu.

(k.10)

Postanowieniem z dnia 18 marca 2020 roku Sąd Okręgowy w Łodzi przedstawił akta Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi celem wyznaczenia sądu równorzędnego do rozpoznania sprawy na podstawie art.44² pkt.1 k.p.c.

(k.23)

Postanowieniem z dnia 12 maja 2020 roku Sąd Apelacyjny w Łodzi wyznaczył Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. do rozpoznania sprawy.

(k.29)

W odpowiedzi na pozew z dnia 21 lipca 2020 roku **Skarb Państwa – Prezes Sądu Okręgowego w Łodzi zastępowany przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej** wnosił o :

- oddalenie powództwa w całości;
- rozpoznanie sprawy pod nieobecność pozwanego;
- ograniczenie rozpoznania sprawy na podstawie art. 220 k.p.c. do zarzutu braku bezprawności w działaniach pozwanego;
- dopuszczenie dowodów z dokumentów wskazanych w treści uzasadnienia na okoliczność ich treści, zapadłych rozstrzygnięć i ich podstaw;
- zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego Skarbu Państwa kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, iż powód nie wykazał kwalifikowanej bezprawności działania pozwanego. Powód nie wykazał w żaden sposób, że skutek działań pozwanego doszło do powstania krzywdy w określonej wysokości .

(k.41-46)

W piśmie procesowym z dnia 1 września 2020 roku pełnomocnik powoda podkreślał, że dobra osobiste powoda do których naruszenia doszło to: godność człowieka, wolność, życie prywatne i dobre imię. Powód doznał także uszczerbku psychicznego na skutek umieszczenia go w jednoosobowej celi i izolację bezpodstawnie od innych osób.

(k.170,171)

W piśmie procesowym z dnia 5 listopada 2020 roku pełnomocnik powoda podnosił, iż pogorszeniu uległa także sytuacja rodzinna powoda poprzez zerwanie więzi rodzinnych. Życie powoda skupione było wokół sprawy karnej i wymagało zaangażowania, pomimo że od początku postępowania wskazywał na swoją niewinność, a organy postępowania opierały zarzuty co do winy na niepewnym materiale dowodowym. Skutkowało to rozwojem licznych objawów adaptacyjnych polegających na zaburzeniach rytmów dobowych, poczuciu zagrożenia, lęku o przyszłość własną i swojej rodziny, labilności emocjonalnej, drażliwości i nerwowości .

(k.183, 183 v.,)

Ostatecznie na rozprawie w dniu 18 stycznia 2021 roku pełnomocnik powoda poparł swoje stanowiska w sprawie.

(k.604)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód nieprzerwanie przebywa w zakładzie karnym od 2005 roku do końca 2021 roku skazany za przestępstwa kierowania grupą przestępczą, handel i produkcję narkotyków.

Powód począwszy od 1980 roku był wielokrotnie karany, odbywał kary pozbawienia wolności i uczestniczył w postępowaniach karnych .

(okoliczności niesporne)

Wyrokiem z dnia 26 czerwca 2017 roku w sprawie o sygn. akt IV K 76/11 Sąd Okręgowy w Łodzi uznał G. S. za winnego zarzucanego mu czynu i skazał na karę pozbawienia wolności w wymiarze dwóch lat, a mianowicie, iż w okresie od lutego 2004 roku do lipca 2004 roku w porozumieniu z nieustalonym do chwili obecnej mężczyzną posługującym się pseudonimem (...) wziął udział w obrocie znacznej ilości substancji psychotropowych w ten sposób, że jednorazowo zbył amfetaminę w łącznej ilości nie mniejszej niż 300 gram za kwotę nie mniejszą niż 1.950 złotych.

(dowód: kopia wyroku z dnia 26 czerwca 2017 roku w sprawie o sygn. akt IV K 76/11 k. 50-53)

Na skutek apelacji wniesionych przez obrońców oskarżonych w w/w sprawie oraz prokuratora Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z dnia 2 grudnia 2019 roku sygn. akt II A Ka 18/18 zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uniewinnił oskarżonego G. S. od dokonania przypisanego mu czynu i kosztami postępowania w tym zakresie obciążył Skarb Państwa. Uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego nie zostało sporządzone co do zmiany wyroku Sądu pierwszej instancji w zakresie uniewinnienia powoda z uwagi na brak stosownego wniosku. Powyższe jest zgodne z dyspozycją przepisów art. 457 § 2 k.p.k. w zw. z art. 422 § 1 k.p.k. i 423 §1 a k.p.k.

(dowód: kopia wyciągu wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 2 grudnia 2019 r. sygn. akt II A Ka 18/18 k. 54-55)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów.

Powód G. S. dochodzi zapłaty zadośćuczynienia w związku z jego zdaniem niesłusznym wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi (IV K 76/11) skazującym go na karę 2 lat pozbawienia wolności. W ocenie Sądu powód w żaden sposób nie udowodnił, że wskutek działań pozwanego doszło do powstania krzywdy w określonej w pozwie wysokości. Jednocześnie wskazać należy, że działaniom pozwanego **nie można przypisać przynajmniej bezprawności.**

Sąd oddalił wniosek pełnomocnika powoda o nadesłanie dokumentacji medycznej powoda, która aktualnie znajduje się w Areszcie Śledczym w Ł., a także oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego psychologa na okoliczności wpływu blisko 10-letniego postępowania przygotowawczego, a następnie wydania wyroku skazującego w sądzie pierwszej instancji, kolejno uniewinnienia powoda w sądzie drugiej instancji na proces resocjalizacji powoda, **wpływ na pogorszenie stanu psychicznego w związku z ograniczonym kontaktem z innymi osobami i bliskimi, poczucie stygmatyzacji i wykluczenia społecznego w związku z prowadzonym procesem karnym**, a także oddalił wniosek dowodowy w przedmiocie wezwania w charakterze świadka wychowawcy powoda.

Biorąc pod uwagę roszczenie powoda w niniejszym postępowaniu zagadnienia niezbędne do wydania rozstrzygnięcia w sposób wystarczający zostały wyjaśnione w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy, prowadzenie postępowania w tym zakresie prowadziło do przedłużenia postępowania.

Nie do przyjęcia są zarzuty powoda, że nie rozumie dlaczego został skazany, a następnie uniewinniony i w związku z tym poniósł uszczerbek psychiczny jak również uszczerbek materialny gdyż został zmuszony do sprzedaży złotej biżuterii by zapewnić sobie widzenia.

Sąd uznał, iż powód nie wyjaśnił na czym miały polegać jego cierpienia i nie wskazał konkretnych dóbr osobistych, które miały zostać naruszone. Za takie bowiem nie można traktować osadzenia w celi jednoosobowej, bowiem nie tego dotyczy przedmiotowy spór, zaś samo osadzenie wynika prawdopodobnie z innego skazania.

Powód począwszy od 1980 roku był wielokrotnie karany, odbywał kary pozbawienia wolności i uczestniczył w postępowaniach karnych. Oceniając zeznania powoda jakoby fakt prowadzenia postępowania karnego w sprawie o sygn. akt IV K 76/11 przez okres kilku lat, czy konieczność udziału w rozprawach w toku tego postępowania było źródłem krzywdy i poczucia utraty zaufania do wymiaru sprawiedliwości jest chybione. Nie można stwierdzić, że akurat postępowanie w sprawie o sygn. akt IV K 76/11 było przyczyną izolacji społecznej i poczucia krzywdy powoda.

Z ostatecznego uniewinnienia oskarżonego nie można bowiem wyprowadzać wniosku o niezgodnym z prawem działaniu władzy publicznej.

Dlatego **Sąd ograniczył postępowanie do ustalenia braku przesłanki bezprawności**. Powód nie wskazał na jakąkolwiek czynność pozwanego, która miałaby nosić cechy bezprawności.

Sąd zważył, co następuje:

Podstawę prawną żądania powoda stanowi : **art. 417 k.c., a także art. 23 k.c. i art.24 k.c. w zw. z art.448 k.c.**

Zgodnie z powołanym przepisem, za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa.

Z powyższego wynika, że przesłankami odpowiedzialności z art. 417 k.c. jest szkoda wyrządzona przy niezgodnym z prawem wykonywaniu czynności z zakresu władzy publicznej oraz normalny związek przyczynowy pomiędzy tymi zdarzeniami.

Pojęcie "szkody" nie zostało zdefiniowane. Na podstawie reguł języka potocznego, a także niektórych przepisów przyjmuje się, że określenie to odnosi się do wszelkich uszczerbków w dobrach lub interesach prawnie chronionych, których poszkodowany doznał wbrew swej woli. To zastrzeżenie pozwala odróżnić szkody od uszczerbków, które nastąpiły na mocy decyzji samego zainteresowanego podmiotu (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22.02.2006 r. III CZP 8/06 OSNC 2006/7-8/123).

Przez "działanie lub zaniechanie niezgodne z prawem" należy rozumieć niezgodność z konstytucyjnie rozumianymi źródłami prawa, czyli Konstytucją, ustawami, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi oraz rozporządzeniami, a ciężar wykazania tej niezgodności spoczywa na poszkodowanym (por. wyrok SN z 02.10.2007 r. II CSK 269/07 LEX nr 315849).

Związek przyczynowy jest kategorią obiektywną i należy go pojmować jako obiektywne powiązane ze sobą zjawiska nazwanego "przyczyną" ze zjawiskiem określonym jako "skutek". Ustawodawca wprowadzając w art. 361 § 1 k.c. dla potrzeb odpowiedzialności cywilnej ograniczenie odpowiedzialności tylko za normalne (typowe, występujące zazwyczaj) następstwa działania lub zaniechania, z których szkoda wynikła, nie wprowadza pojęcia związku przyczynowego w rozumieniu prawnym, odmiennego od istniejącego w rzeczywistości. Ogranicza tylko odpowiedzialność do wskazanych w przepisie normalnych (adekwatnych) następstw. Istnienie związku przyczynowego jako zjawiska obiektywnego jest determinowane określonymi okolicznościami faktycznymi konkretnej sprawy i dlatego istnienie związku przyczynowego bada się w okolicznościach faktycznych określonej sprawy (por. wyrok SN z 08.12.2005 r. III CK 298/05 LEX nr 172174).

Podobne stanowisko w tej kwestii zajął Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 19.10.2005 r. (sygn. akt I ACa 353/05). Sąd orzekł, że: „Przy ocenie, czy doszło do naruszenia dobra osobistego decydujące znaczenie nie ma subiektywne odczucie osoby, jej indywidualne wartości uczuć i stanu psychicznego, ale to, jaką reakcją wywołuje naruszenie w społeczeństwie”. Należy więc przyjmować koncepcję obiektywną naruszenia dobra osobistego w kontekście całokształtu okoliczności sprawy.

Kwestia zagrożenia lub naruszenia dóbr osobistych winna być ujmowana w płaszczyźnie faktycznej i prowadzić do ustalenia, **czy dane zachowanie, biorąc pod uwagę przeciętne reakcje ludzkie, mogły obiektywnie stać się podstawą do negatywnych odczuć po stronie pokrzywdzonego.**

Należy także mieć na uwadze **art. 23 k.c.** w którym zawarta jest ogólna zasada, iż dobra osobiste wymienione w nim przykładowo pozostają pod ochroną prawa cywilnego.

Dochodzenie zadośćuczynienia wymaga wykazania przez powoda naruszenia lub zagrożenia dobra osobistego – **art. 24 ust.1 k.c.** W ocenie Sądu brak jest podstaw do przyjęcia, iż doszło do naruszenia lub zagrożenia jakiegokolwiek dobra osobistego powoda. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lipca 2002 roku V CKN 1095/00, OSNC 2003/11/153)

Należy podnieść, iż o naruszeniu dobra osobistego w pojęciu **art. 23 i 24 k.c.** można mówić gdy uszczuplenie dobra ma charakter bezprawny.

Przesłanka bezprawności jest konieczna do udzielenia powodowi ochrony. Działaniem bezprawnym jest działanie sprzeczne z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego.

Odnosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy Sąd uznał, iż powód nie wykazał przesłanek odpowiedzialności pozwanego Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi .

Powód nie wyjaśnił na czym miały polegać jego cierpienia i nie wskazał konkretnych dóbr osobistych, które miały zostać naruszone. Za takie bowiem nie można traktować osadzenia w celi jednoosobowej, bowiem nie tego dotyczy przedmiotowy spór, zaś samo osadzenie wynika prawdopodobnie z innego skazania (w sprawie IV K 76/11 izolacyjny środek zapobiegawczy został wg twierdzeń powoda uchylony). Podobnie wygląda kwestia uczestniczenia powoda w poszczególnych posiedzeniach Sądu. Powód korzystał w tym przypadku ze swoich praw przewidzianych uprawnieniami. Jeżeli posiadał jakikolwiek dyskomfort związany z faktem uczestnictwa w posiedzeniach mógł swobodnie ze swojego uprawnienia zrezygnować, jak zresztą uczynił, tym bardziej że posiadał ustanowione w przedmiotowej sprawie obrońcę.

Konstrukcja dóbr osobistych opiera się na koncepcji obiektywizującej, zgodnie z którą naturę i granice poszczególnych dóbr osobistych wyznaczają przeważające w danym społeczeństwie zapatrywania prawne, moralne i obyczajowe. Dokonując oceny, czy dane zachowanie stanowi naruszenie dobra osobistego osoby trzeciej należy odwoływać się do poglądów panujących w społeczeństwie, posługiwać się abstrakcyjnym wzorcem "przeciętnego obywatela", nie zaś opierać się jedynie na jednostkowych i subiektywnych z natury rzeczy odczuciach i przeżyciach poszczególnych osób, w tym samego sprawcy i pokrzywdzonego. Kryteria oceny naruszenia muszą być poddane obiektywizacji, trzeba w tym zakresie uwzględnić odczucia szerszego grona uczestników i powszechnie przyjmowane, a zasługujące na akceptację normy postępowania, w tym normy obyczajowe i zwyczajowe, (zob. wyrok SA w Warszawie **z dnia 5 kwietnia 2013 r., sygn. akt I ACa 1196/12, LEX nr 1315722**).

Jak wynika z treści uzasadnienia orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Łodzi pisemne motywy rozstrzygnięcia co do osoby powoda nie zostały sporządzone, ponieważ nie został złożony taki wniosek. Zatem z przyczyn obiektywnych brak jest na chwilę obecną możliwości ustosunkowania się do argumentów sądu odwoławczego w zakresie uniewinnienia powoda. Nie zmienia to faktu, że „**czynności organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości (prokuratury i sądu), związane z wypełnianiem ich ustawowych obowiązków, nie mają w żadnym sensie charakteru działań nielegalnych ze względu na to, że postępowanie karne zakończyło się prawomocnym wyrokiem uniewinniającym.**” (por. wyrok TK z dnia 11 stycznia 2005 r., sygn. akt SK 60/03). Poza powyższym powód nie wskazał na jakąkolwiek czynność pozwanego, która miałaby nosić cechy bezprawności.

Z ostatecznego uniewinnienia oskarżonego nie można bowiem wyprowadzać wniosku o niezgodnym z prawem działaniu władzy publicznej. W orzecznictwie podkreśla się, iż zgodne z prawem

czynności organów ścigania wymiaru sprawiedliwości związane z wypełnianiem ich ustawowych obowiązków nie nabierają charakteru działań nielegalnych przez to, że postępowanie karne zostaje zakończone uniewinnieniem.

Odmierna ocena dowodów nie przesądza o nielegalności tych czynności (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 lipca 2006 r., SK 21/04, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 1978 roku, sygn. akt I Cr 428/77). Warto przy tym zwrócić uwagę, iż wyżej cytowana linia orzecznicza Sądu Najwyższego zyskuje pełną aprobatę sądów powszechnych.

Brak ustalenia bezprawności działań lub zaniechań pozwanego niweluje konieczność badania pozostałych przesłanek odpowiedzialności deliktowej Skarbu Państwa, a w związku z powyższym, **wniosek o ograniczenie rozprawy do ustalenia braku przesłanki bezprawności uznać należy za zasadny.**

Powód nie wykazał w końcu, iż w związku z działaniem pozwanego doznał on jakiegokolwiek krzywdy, czy szkody, a z pewnością, iż jej rodzaj uzasadnia przyznanie zapłaty w kwocie 500.000 zł.

Zgodnie z art. 417¹ § 2 k.c. jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu ich niezgodności z prawem, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej. Zasady odpowiedzialności Skarbu Państwa oparte na wskazanej podstawie prawnej były niejednokrotnie przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego, w ocenie którego: niezgodność wyroku z prawem, uzasadniająca, w myśl art. 417¹ § 2 k.c., odpowiedzialność odszkodowawczą, ma charakter kwalifikowany: zachodzi tylko wtedy, gdy wyrok został wydany na skutek rażąco błędnej wykładni prawa lub rażąco niewłaściwego zastosowania prawa, tj. uchybień odnoszących się do regulacji prawnych istotnych i nieuzasadniających odmiennych ocen. W szczególności nie stanowi takiego uchybienia opowiedzenie się przez sąd za jedną z możliwych interpretacji przepisów prawa. (por. wyrok SN z dnia 7 marca 2018 r., sygn. akt V CNP 41/17).

W kontekście przywołanych wyżej podstaw odpowiedzialności deliktowej Skarbu Państwa można by ewentualnie rozważyć zastosowanie art. 417 § 1 k.c. oraz art. 417¹ § 2 k.c. Powód nie wykazał jednak, żadnej z opisanych wyżej przesłanek, o których mowa w art. 417 § 1 k.c., zaś przede wszystkim **nie wykazał kwalifikowanej bezprawności działania pozwanego.**

Mając powyższe na uwadze Sąd oddalił powództwo jako nie znajdujące prawnego ani faktycznego uzasadnienia wobec nie wykazania przez powoda, którego z mocy art. 6 k.c. obciążał ciężar dowodu, **przesłanek z art. 417 § 1 k.c., a także art. 23 k.c. i art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c.**

Na podstawie art. 99 k.p.c. Sąd obciążył powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanego w wysokości należnej według przepisów o wynagrodzeniu adwokata. Wynagrodzenie z tytułu zastępstwa prawnego w kwocie 10.800,00 złotych ustalone zostało stosownie do § 2 pkt. 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Na podstawie § 8 pkt. 7 w zw. z § 4 ust. 1 i ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2016 roku poz. 1714) Sąd przyznał pełnomocnikowi powoda wynagrodzenie w kwocie 7.200,00 zł z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu wraz z należnym podatkiem VAT i nakazał wypłacenie tej kwoty ze środków Skarbu Państwa – Sądowi Okręgowemu w Piotrkowie Trybunalskim.

SSO Renata Lech

ZARZĄDZENIE

1. odnotować zwrot akt w kontrolce terminowości sporządzania uzasadnień;
2. odpis wyroku z uzasadnieniem przesłać pełnomocnikowi powoda;

dnia 19 lutego 2021 roku

SSO Renata Lech